

YUQORI MALAKALI KADRLARNI TAYYORLASHDA PEDAGOGIK ERUDITLIKNING ROL VA AHAMIYATI

*Andijon davlat pedagogika insituti
Maktabgacha ta’lim yo‘nalishi 3-bosqich
talabasi Ortiqova Gulmiraxon G‘anijon qizi*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19457130>

Annotatsiya: maqolada pedagogik eruditsiyaning mazmun-mohiyati hamda uning yuqori malakali pedagog kadrlar tayyorlashdagi ahamiyati yoritilgan. Zamonaviy ta’lim tizimida pedagogning keng dunyoqarashga, chuqur bilim va kasbiy kompetensiyalarga ega bo‘lishi muhim omil hisoblanadi. Maqolada pedagogik eruditsiyaning o‘qituvchi faoliyatidagi o‘rni, uning ta’lim jarayoni samaradorligini oshirishdagi roli hamda bo‘lajak pedagoglarda ushbu sifatlarni shakllantirish masalalari ilmiy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: pedagogik eruditsiya, pedagogik kompetensiya, ta’lim sifati, malakali kadrlar, pedagogik mahorat, kasbiy rivojlanish, zamonaviy ta’lim.

Annotation: This article discusses the essence of pedagogical erudition and its importance as a criterion for training highly qualified personnel. In the modern education system, it is important for teachers to have a broad outlook, deep knowledge, and professional competencies. The article analyzes the role of pedagogical erudition in teachers’ professional activity, its importance in improving the effectiveness of the educational process, and the issues of developing these qualities in future educators.

Keywords: pedagogical erudition, pedagogical competence, quality of education, qualified personnel, pedagogical mastery, professional development, modern education.

Аннотация: В данной статье раскрывается сущность педагогической эрудиции и её значение как критерия подготовки высококвалифицированных кадров. В современной системе образования важным фактором является наличие у педагога широкого кругозора, глубоких знаний и профессиональных компетенций. В статье анализируется роль педагогической эрудиции в деятельности учителя, её значение в повышении эффективности образовательного процесса, а также вопросы формирования этих качеств у будущих педагогов.

Ключевые слова: педагогическая эрудиция, педагогическая компетентность, качество образования, квалифицированные кадры, педагогическое мастерство, профессиональное развитие, современное образование.

Pedagogik eruditsiya tushunchasining mazmuni. Bugungi kunda ta’lim tizimini rivojlantirish va sifatini oshirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ta’lim jarayonining samaradorligi esa, avvalo, pedagog kadrlarning bilim darajasi, kasbiy tayyorgarligi va pedagogik mahoratiga bog‘liqdir. Shu jihatdan pedagogik eruditsiya yuqori malakali kadrlar tayyorlashning muhim mezonlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Pedagogik eruditsiya tushunchasi pedagogning keng qamrovli bilimga ega bo‘lishi, turli fanlar bo‘yicha yetarli bilimlarni o‘zlashtirishi hamda ularni ta’lim jarayonida samarali qo‘llay olish qobiliyatini anglatadi. Eruditsiyaga ega pedagog o‘z kasbining yetuk mutaxassisi bo‘lib, nafaqat o‘z fanini mukammal biladi, balki pedagogika, psixologiya, metodika hamda boshqa ijtimoiy fanlar bo‘yicha ham keng bilimga ega bo‘ladi. Pedagogik eruditsiya pedagogning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etishida muhim omil hisoblanadi. Chunki zamonaviy pedagog o‘quvchilarga nafaqat bilim berishi, balki ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantirishi, mustaqil ta’lim olishga yo‘naltirishi ham

zarur. Bu esa pedagogdan keng dunyoqarash, ilmiy tafakkur va yuqori darajadagi kasbiy kompetensiyalarni talab qiladi.

Pedagogik eruditsiyaning ta’lim jarayonidagi ahamiyati shundaki, pedagogik eruditsiya ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Keng bilimga ega bo‘lgan pedagog ta’lim jarayonini mazmunli va qiziqarli tashkil etadi, o‘quvchilarda bilim olishga bo‘lgan qiziqishni shakllantiradi. Shuningdek, bunday pedagoglar o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’lim jarayonini tashkil etish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Zamonaviy ta’lim tizimida pedagoglardan innovatsion yondashuvlarni qo‘llash, yangi pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirish va ularni amaliyotga tatbiq etish talab etilmoqda. Bu jarayonda pedagogik eruditsiya muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki eruditsiyaga ega pedagog yangi metod va usullarni tez o‘zlashtiradi hamda ta’lim jarayonida samarali qo‘llay oladi. Shuningdek, pedagogik eruditsiya pedagogning kasbiy faoliyatida ijodkorlik va tashabbuskorlikni rivojlantiradi. Bunday pedagoglar ta’lim jarayonida yangicha yondashuvlarni qo‘llashga intiladilar, o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali tashkil etishga harakat qiladilar.

Maktabgacha ta’lim tizimida pedagogik eruditsiyaning o‘rni maktabgacha ta’lim tizimi uzluksiz ta’lim tizimining muhim bo‘g‘inlaridan biri hisoblanadi. Ushbu bosqichda bolalarning shaxsiy rivojlanishi, dunyoqarashi va intellektual qobiliyatlari shakllanadi. Shu sababli maktabgacha ta’lim tashkilotlarida faoliyat yurituvchi pedagoglardan yuqori darajadagi kasbiy bilim va pedagogik mahorat talab etiladi. Maktabgacha ta’lim pedagogi bolalarning yosh va individual xususiyatlarini yaxshi bilishi, ularning qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etishi zarur. Bu esa pedagogdan keng bilim va pedagogik eruditsiyani talab qiladi. Pedagogik eruditsiyaga ega bo‘lgan tarbiyachi bolalar bilan samarali muloqot o‘rnatadi, ularning qiziqishlarini qo‘llab-quvvatlaydi hamda rivojlantiruvchi ta’lim muhitini yaratadi. Bunday pedagoglar ta’lim jarayonida o‘yin texnologiyalari, interaktiv metodlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlardan samarali foydalanadilar.

Pedagogik eruditsiyani shakllantirish omillari pedagogik eruditsiyani shakllantirish jarayoni uzluksiz ta’lim va o‘z ustida ishlash bilan chambarchas bog‘liqdir. Pedagog doimo o‘z bilim va malakasini oshirib borishi, yangi ilmiy manbalarni o‘rganishi hamda zamonaviy pedagogik tajribalarni o‘z faoliyatida qo‘llashi lozim. Bo‘ljak pedagoglarni tayyorlash jarayonida ham pedagogik eruditsiyani rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Oliy ta’lim muassasalarida talabalar nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ko‘nikmalarni ham egallashlari zarur. Pedagogik amaliyot, ilmiy tadqiqot ishlari va mustaqil ta’lim talabalarda pedagogik eruditsiyani shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham pedagogik eruditsiyani rivojlantirishga yordam beradi. Zamonaviy ta’lim jarayonida elektron ta’lim resurslari, multimedia vositalari va interaktiv metodlardan foydalanish pedagogning bilim doirasini kengaytiradi hamda ta’lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, pedagogik eruditsiya zamonaviy ta’lim tizimida yuqori malakali pedagog kadrlar tayyorlashning muhim mezonlaridan biridir. Pedagogning keng dunyoqarashi, chuqur bilimga ega bo‘lishi hamda ularni ta’lim jarayonida samarali qo‘llay olishi ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, maktabgacha ta’lim tizimida pedagogning bilim va pedagogik mahorati bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli bo‘ljak pedagoglarni tayyorlash jarayonida pedagogik eruditsiyani rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O.U.Hasanboyeva. Pedagogika. – Toshkent: Innovatsiya. 2021.

2. M.Abdurahmonova. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O‘qituvchi. 2020.
3. J.G‘.Yo‘ldoshev., S.A.Usmonov. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi. 2021.
4. A.Xoliqov. Pedagogik mahorat. – Toshkent: Universitet. 2022.
5. M.To‘xtaxodjayeva. Umumiy pedagogika. – Toshkent: Fan va texnologiya. 2019.
6. D.Rahmonova. Ta’lim sifati va pedagog kompetensiyasi. – Toshkent: Akademnashr. 2023.